

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาและความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในรูปแบบกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ความรุนแรงจำนวน 10 คน เพื่อนสนิทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงจำนวน 8 คน ครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงจำนวน 5 คน และครูปกครองจำนวน 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 24 คน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) มาจำแนกข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยการใช้ความรุนแรง

การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่าเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยภายในตัวนักเรียน

1.1.1 การขาดการควบคุมอารมณ์

นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงมักกระทำการโดยขาดความยั้งคิดและการควบคุมอารมณ์ทั้งในเรื่องที่มีความขัดแย้งเพียงเล็กน้อยและเรื่องความขัดแย้งที่รุนแรง

1.1.2 การแสดงออกที่จะสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับ

นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงมักจะแสดงออกความรุนแรงกับผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับตน โดยบุคคลนั้น ๆ อาจมีความขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้งกับตนเองก็ได้

1.1.3 แสดงค่านิยมและศักดิ์ศรีของกลุ่ม

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ความรุนแรงจะให้ความสำคัญกับเรื่องค่านิยมและศักดิ์ศรีโดยเฉพาะการรักในศักดิ์ศรีของตนเอง พวกพ้อง โดยมีการปลุกฝังและถ่ายทอดค่านิยมโดยเพื่อนและรุ่นพี่ เมื่อผู้อื่นละเมิดก็จะตอบโต้โดยการใช้ความรุนแรง จากปัจจัยเหล่านี้

1) อิทธิพลกลุ่ม

นักเรียนที่ใช้ความรุนแรงจะให้ความสำคัญกับเพื่อนและกลุ่มของตนเมื่อขัดแย้งกันด้วยเรื่องต่าง ๆ กับกลุ่มอื่น ๆ ภายนอกก็จะแสดงออกถึงความไม่พอใจ โดยการใช้ความรุนแรงโดยมีการปลุกฝังและชักนำจากเพื่อนและรุ่นพี่

2) การหวงแหนอาณาเขต

นักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักให้ความสำคัญและหวงแหนกับ "อาณาเขต" และ "ถิ่น" ของตนเองและบริเวณใกล้เคียง เมื่อผู้อื่นบุกรุกอาณาเขตของตนโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะใช้ความรุนแรงในการขับไล่ผู้อื่นออกจากพื้นที่ตน

3) การให้ความสำคัญกับสัญลักษณ์ของสถาบัน

นักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักให้ความสำคัญและหวงแหนสัญลักษณ์ศักดิ์ศรีของสถาบัน เช่น สัญลักษณ์สถาบันบนแขน กระเป๋าเสื้อและอื่น ๆ สัญลักษณ์ของสถาบันตนต้องดูแลรักษาให้อยู่กับตน และไม่ยอมให้สถาบันอื่นแย่งไป และขณะเดียวกันก็ต้องพยายามชิงสัญลักษณ์ของสถาบันอื่นมาเป็นของตนไม่ว่าจะต้องใช้ความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม

1.2 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน

1.2.1 สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัศึกษามีดังนี้

1) นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง

จากการศึกษาพบว่าภายในครอบครัวของนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง พ่อและแม่มีการอบรมสั่งสอนลูกแต่ไม่มีเวลาในการดูแลลูก เนื่องจากต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน กลับบ้านไม่ตรงกับเวลากการกลับบ้านของลูก ทำให้ไม่มีเวลาดูแลพูดคุยกับลูกจึงไม่ทราบพฤติกรรมของลูกเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ในวันหยุดหรือวันว่างไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว นักเรียนจึงไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ หรือรับฟังแต่ไม่ปฏิบัติตาม การดูแลพฤติกรรมของนักเรียนจึงเป็นหน้าที่ของครู

2) ขาดความอบอุ่นในครอบครัว

ครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักมีปัญหาในเรื่องความอบอุ่นในครอบครัวเนื่องจากพ่อและแม่แยกทางกัน หรือภายในครอบครัวมีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกันประจำทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง

3) การแสดงความรุนแรงในครอบครัว

ครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ความรุนแรง มีการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ เช่น นักเรียนมักถูกดูต่ำด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพและการลงโทษที่รุนแรง การทำร้ายร่างกายด้วยการตี การเตะ หรือพ่อและแม่มักจะทะเลาะกันเป็นประจำและมีการใช้ความรุนแรงต่อกันให้นักเรียนได้เห็น

1.2.2 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัธยมศึกษา มีดังนี้

1) การบังคับใช้กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวด

จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนได้มีการวางกฎระเบียบในการดูแลพฤติกรรมและการแก้ไขความรุนแรงโดยถ้ากระทำผิดในครั้งแรกจะถูกตักเตือน ครั้งที่ 2 ทำทัณฑ์บน ครั้งที่ 3 เปลี่ยนสถานที่เรียนโดยการกระทำผิดของนักเรียนแต่ละครั้งจะมีการสอบปากคำและเชิญผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้น แต่มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เกรงกลัวการลงโทษของโรงเรียนเนื่องจากบางครั้งเมื่อนักเรียนกระทำผิดก็ไม่ถูกลงโทษ

2) การแก้แค้นแทนเพื่อน

จากการศึกษาพบว่านักเรียนมักจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะใช้ความรุนแรงเช่นเดียวกับตนเองและให้ความสำคัญกับเพื่อน ต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มเมื่อเพื่อนมีความขัดแย้งกับผู้อื่น มักจะอาสาช่วยเพื่อน โดยการใช้ความรุนแรง แม้ว่าเพื่อนจะร้องขอหรือไม่ก็ตาม

3) การลงโทษของครู

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักจะกระทำผิดบ่อยครั้ง ทำให้ครูบางคนเกิดอคติกับนักเรียน ครูเกิดความเบื่อหน่ายเมื่อนักเรียนกระทำผิดและมีการลงโทษที่ค่อนข้างรุนแรงโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผล ทำให้นักเรียนเกิดอคติและไม่กล้าพูดคุยกับครูเมื่อเกิดปัญหา

1.2.3 อิทธิพลของสื่อในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักจะเลือกรับสื่อที่มีลักษณะที่สอดแทรกความรุนแรง เช่น เกมส์คอมพิวเตอร์หรือ ภาพยนตร์แนวแอคชั่น ที่มีฉากการใช้ความรุนแรงโดยเมื่อนักเรียนได้รับสิ่งต่างๆ เหล่านี้มักจะมีความรู้สึกสะใจอยากเลียนแบบสื่อต่างๆ เหล่านี้

2. ความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรง

ความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงในนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกได้ดังนี้

2.1 การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสมพอใจ

นักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมีความคิดเห็นว่าการใช้ความรุนแรงต้องการแก้ปัญหาหรือการกระทำเพื่อแสดงออกเป็นสิ่งที่เหมาะสมสามารถกระทำกับผู้อื่นได้เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ตามปกติของวัยรุ่น

2.2 การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้

นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงคิดว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่จำเป็นต้องใช้เพราะถ้าไม่ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นก่อน ผู้อื่นก็จะใช้ความรุนแรงกับตน

2.3 การแก้ปัญหาความรุนแรง

การแก้ไขปัญหาความรุนแรงของนักเรียน พบว่า มีวิธีแก้ปัญหา 2 ลักษณะคือ

2.3.1 แก้ปัญหาความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักจะแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยการแสดงออกถึงความรุนแรงตอบ เช่นมีการพังข้าวของและ การแก้แค้นเอาคืน

2.3.2 แก้ปัญหาความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงบางคนคิดว่าการแก้ไขความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรงไม่เหมาะสม ควรพูดจกกันดี ๆ ไม่ควรใช้กำลัง

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่องการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยปัจจัยและความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงแต่ละประเด็น ดังนี้

ปัจจัยการใช้ความรุนแรง

1. ปัจจัยการใช้ความรุนแรงจากภายในตัวนักเรียน มีดังนี้

1.1 การขาดการควบคุมอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงมักจะกระทำการโดยขาดความยั้งคิดและการควบคุมอารมณ์ทั้งในเรื่องที่มีความขัดแย้งเพียงเล็กน้อยและเรื่องความขัดแย้งที่รุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดอลลาร์ด มิลเลอร์ (Dollard Miller, 1939) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมความรุนแรงมักจะเกิดเนื่องจากความคับข้องใจและมักจะหาทางออกด้วยการแสดงความก้าวร้าวด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งอยู่เสมอ โดยสามารถแยกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1) ความรุนแรงที่มีต่อสิ่งเร้าภายนอกส่วนใหญ่จะแสดงออกมาในรูปแบบของการทำร้ายผู้อื่นหรือสิ่งของซึ่งอาจแสดงตั้งแต่การชกข้างฝา ทำลายของไปจนกระทั่งการปล้นฆ่า เป็นต้น โดยเฉพาะเรื่องของความก้าวร้าวรุนแรงโดย ดอลลาร์ด มิลเลอร์ (Dollard Miller, 1939) พบว่าพฤติกรรมเช่นนี้จะมีในเพศชายมากกว่าเพศหญิงถึงเจ็ดเท่าตัวและส่วนใหญ่จากการศึกษาบุคลิกภาพ ผู้ที่เรียกว่าฆาตกรมักปรากฏว่าบุคคลเหล่านี้มิได้มีลักษณะโหดร้ายตรงกันข้ามบุคคลที่สามารถทำความเข้าใจชนิดที่รุนแรงที่สุดนี้คือคนปกติธรรมดาที่ออกจะมีท่าทางเรียบร้อย

2) ความรุนแรงที่มีต่อตนเองจัดเป็นความก้าวร้าวประเภทหนึ่งที่เป็นเป้าหมายของการกระทำคือตนเองสามารถแข่งได้หลายระดับ คือตั้งแต่ไม่รุนแรงเช่นชอบทำร้ายตนเองของพวก Masochism ที่พยายามลงโทษตนเองตลอดเวลาหรือมีความสุขที่ตนเองทุกข์ทรมานจนถึงขั้นรุนแรง ได้แก่ ฆ่าตัวตาย (Suicide) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี กิจจานุวัฒน์ (2528) ซึ่งพบว่านักเรียนที่ไปดูการแข่งชกมวยในลักษณะยั่วยุ ก้าวร้าว ทำท่าย โดยขาดการควบคุมอารมณ์ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531) ซึ่งพบว่าปัจจัยสถานการณ์เฉพาะหน้าที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวที่ควรตระหนักความสำคัญคืออารมณ์โกรธ ซึ่งนำไปสู่การใช้ความรุนแรง

1.2 การแสดงออกที่จะสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงมักจะแสดงออกความรุนแรงกับผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับตนโดยบุคคลนั้น ๆ อาจมีความขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้งกับตนเองก็ได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของ ลอเรน กรีน (Lawrence W. Green) ซึ่งพบว่าความต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อนส่งผลต่อการมีพฤติกรรมความรุนแรงโดยการที่นักเรียนเหล่านี้ได้รับการแสดงท่าที่ยอมรับ ช่วยเหลือหรือขัดขวางปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นผลให้เกิดเป็นพลังเสริมหรือต้านพฤติกรรม

1.3 แสดงค่านิยมและศักดิ์ศรีของกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ความรุนแรงจะให้ความสำคัญกับเรื่องค่านิยมและศักดิ์ศรีโดยเฉพาะการรักในศักดิ์ศรีของตนเอง และพวกพ้องโดยมีการปลุกฝังและถ่ายทอดค่านิยมโดยเพื่อนและรุ่นพี่เมื่อผู้อื่นละเมิดก็ตอบโต้โดยใช้ความรุนแรงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ของ ลอเรน กรีน (Lawrence W. Green) ซึ่งพบว่า การถ่ายทอดค่านิยมของสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อนฝูง ผู้ที่เคารพนับถือจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมใช้ความรุนแรงและสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนี วาลิกะสิน และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2545) ซึ่งพบว่าสาเหตุการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง มาจากค่านิยมในเรื่องที่ผู้ชายเป็นใหญ่ และการอบรมจากครอบครัว รวมทั้งปัจจัยด้านสื่อมวลชน ที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่รุนแรง

ดังนั้นการแสดงค่านิยมและศักดิ์ศรีของกลุ่มจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมใช้ความรุนแรงของนักเรียนเนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่นโดยธรรมชาติของวัยรุ่นมักจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าผู้ปกครองเมื่ออยู่โรงเรียนก็มักจะถูกปลุกฝังให้รักสถาบัน พวกพ้อง จึงส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความรุนแรง

2. ปัจจัยการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนดังนี้

2.1 สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัศึกษามีดังนี้

1) นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองผลการศึกษาพบว่าภายในครอบครัวของนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง พ่อและแม่มักมีการอบรมสั่งสอนลูกแต่ไม่มีเวลาในการดูแลลูกมากนักเนื่องจากต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน กลับบ้านไม่ตรงกับเวลากลับบ้านของลูก ทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลลูกมากนักจึงไม่ทราบว่าพฤติกรรมของลูกเป็นอย่างไรเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ในวันหยุดหรือวันว่างก็ไม่ค่อยมีกิจกรรมในครอบครัว นักเรียนจึงไม่ค่อยเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือรับฟังแต่ไม่ปฏิบัติตามการดูแลพฤติกรรมของนักเรียนจึงเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ (PRECEDE Framework) โดยลอเรน กรีน (Lawrence W. Green) ซึ่งพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะเป็นผลให้เกิดเป็นพลังเสริมหรือด้านพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ โสสิวานนท์ (2533) ซึ่งพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความรุนแรง

2) ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักมีปัญหาในเรื่องของความอบอุ่นในครอบครัวเนื่องจากพ่อและแม่แยกทางกัน อีกทั้งภายในครอบครัวมีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างพ่อแม่กันเป็นประจำทำให้นักเรียนมี

ปัญหาด้านสัมพันธภาพกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คอลลาร์ด มิลเลอร์ (Dollard Miller, 1939) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมความรุนแรงมักจะเกิดเนื่องจากความคับข้องใจและมักหาทางออกด้วยการแสดงความก้าวร้าวอยู่เสมอโดยจะแสดงออกมาในรูปแบบของการทำร้ายผู้อื่นหรือสิ่งของ ซึ่งอาจแสดงตั้งแต่การชกข้างฝา ทำลายไปจนกระทั่งการปล้นฆ่า เป็นต้น โดยเฉพาะในเรื่องของความรุนแรง รวมถึงการใช้ความรุนแรงกับตนเอง เช่น การทำร้ายตนเองลงโทษตนเองหรือฆ่าตัวตาย

3) ตัวอย่างความรุนแรงในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าในครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำโดยนักเรียนมักถูกดูด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพและการลงโทษที่รุนแรง การทำร้ายร่างกายด้วยการตี ตะ เป็นต้น ส่วนพ่อและแม่มักจะทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำและมีการใช้ความรุนแรงให้นักเรียนได้เห็น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการกระทำที่รุนแรง (Social Learning And The violence Theories) ซึ่งพบว่า การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทต่อการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด ดังนั้นการได้พบกับประสบการณ์ที่รุนแรง (Violence) สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเป็นผลแห่งการชักนำไปสู่การแสดงความรุนแรงได้ง่าย

2.2 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัธยมศึกษา มีดังนี้

1) การบังคับใช้กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวดผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนได้มีการวางกฎระเบียบในการดูแลพฤติกรรมและการแก้ไขความรุนแรงโดยถ้ากระทำผิดในครั้งแรกจะถูกตักเตือน ครั้งที่2 ทำทัณฑ์บน ครั้งที่3 เปลี่ยนสถานที่เรียนโดยการกระทำผิดของนักเรียนแต่ละครั้งจะมีการสอบปากคำและเชิญผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้น แต่มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เกรงกลัวการลงโทษของโรงเรียนเนื่องจากบางครั้งเมื่อนักเรียนกระทำผิดก็ไม่ถูกลงโทษ โดยสอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม (PRECEDE Framework) ซึ่งพบว่า กฎระเบียบของโรงเรียนหรือกฎหมายของสังคมเป็นปัจจัยเอื้อ (Enabling factor) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมโดยถ้าการบังคับใช้กฎระเบียบไม่เข้มงวด นักเรียนก็อาจมีโอกาสดังกล่าวพฤติกรรมความรุนแรงได้มากกว่า

2) การแก้แค้นแทนเพื่อน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมักเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะใช้ความรุนแรงเช่นเดียวกับตนเองและให้ความสำคัญกับเพื่อน ต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มเมื่อเพื่อนมีความขัดแย้งกับผู้อื่นมักจะอาสาช่วยเพื่อนโดยการใช้ความรุนแรงแม้ว่าเพื่อนจะร้องขอหรือไม่ก็ตามซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อ

พฤติกรรม (PRECEDE Framework) ของลอเรน กรีน (Lawrence W. Green) ซึ่งพบว่าเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยส่งเสริม (Reinforcing Factor) ทำให้บุคคลเหล่านี้แสดงท่าทีให้การยอมรับช่วยเหลือ ชัดขวางซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีพฤติกรรมโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน

3) การลงโทษของครูผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักจะกระทำผิดบ่อยครั้งทำให้ครูบางคนเกิดอคติกับนักเรียน ครูเกิดความเบื่อหน่ายเมื่อนักเรียนกระทำผิดและมีการลงโทษที่ค่อนข้างรุนแรงโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผล ทำให้นักเรียนเกิดอคติและไม่กล้าพูดคุยกับครูเมื่อเกิดปัญหาสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์โดยแบนดูรา(Bandura,1977) พบว่าแรงจูงใจหรือการเสริมแรง(Motivational Process or Reinforcement Process) เป็นการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบขั้นตอนของแรงจูงใจหรือการเสริมแรง (Motivational Process or Reinforcement Process) การแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบออกมาให้ปรากฏต้องอาศัยแรงจูงใจ พฤติกรรมที่จะได้รับการเสริมแรงในทางบวกหรือรางวัล (Reward) จะเป็นสิ่งล่อใจให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจนกลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมใหม่ประจำตัว ดังนั้นเมื่อจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับสิ่งเร้า โอกาสที่พฤติกรรมใหม่จะถูกแสดงออกมา (Probability) ก็จะมีสูงกว่า พฤติกรรมอื่นๆ แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงในทางลบ (Punishment) ก็จะกลายเป็นตัวขัดขวางที่จะไม่ให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นออกมาหรือมีโอกาสที่จะเลียนแบบน้อยลง (ปิ่นตา นิตยาพร, 2543 :14)

2.3 อิทธิพลของสื่อในปัจจุบันผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมักจะเลือกรับสื่อที่มีลักษณะที่สอดแทรกความรุนแรง เช่น เกมส์คอมพิวเตอร์หรือภาพยนตร์แนวแอคชั่นที่มีฉากการใช้ความรุนแรงโดยเมื่อนักเรียนได้รับสิ่งต่างๆ เหล่านี้มักจะมีความรู้สึกสะใจอยากเลียนแบบสื่อต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการกระทำที่รุนแรง (Social Learning And The Violence Theories) ซึ่งพบว่าการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญให้เกิดพฤติกรรมขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด ดังนั้นการได้พบประสบการณ์ที่รุนแรง (Violence) เช่น การใช้กำลังทำร้ายจากภาพยนตร์ (โทรทัศน์ เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน) จะเป็นผลแห่งการชักนำไปสู่การแสดงความรุนแรงได้ง่ายและสอดคล้องกับการวิจัยของเบอร์โควิทซ์ (Berkewiz,1993) ซึ่งพบว่าการแสดงออกแบบรุนแรงที่เห็นจากสื่อต่าง ๆ จะสามารถกระตุ้นให้ประพฤตปฏิบัติให้เกิดความรุนแรงได้ทั้งนี้การได้ดูหรือเห็นข้อมูลจากสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นก็จะยิ่งเพิ่มความโน้มเอียงที่จะใช้ความรุนแรง

ความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรง

ความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงในนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสมพอใจผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมีความคิดเห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสมสามารถกระทำกับผู้อื่นได้และเป็น การแสดงออกจากรมณณ์ของวัยรุ่น จากการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนมีความรู้สึกพอใจเมื่อใช้ ความรุนแรงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการกระทำที่รุนแรง(Social Learning and the Violence theories) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทต่อการผลักดันให้เกิด พฤติกรรมขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมด ดังนั้นการ ได้พบกับประสบการณ์ที่รุนแรง (Violence) เช่นการใช้กำลังทำร้ายจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จะเป็นผลแห่งการชักนำไปสู่การ แสดงความก้าวร้าวได้ง่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนอยู่ในวัยรุ่นมีความคึกคะนองใช้อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าเหตุผลเมื่อเกิดความพอใจก็จะแสดงออกความรุนแรงโดยขาด ความยั้งคิด

1. การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มี ความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่จำเป็นต้องใช้เพราะถ้า ไม่ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นก่อนผู้อื่นก็จะใช้ความรุนแรงกับตนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดอลลาร์ด มิลเลอร์ (Dollard Miller, 1939) ที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความรุนแรงมักจะเกิดต่อเนื่องมาตามคาม คับข้องใจ และมักหาทางออกด้วยการแสดงความก้าวร้าวด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนถูกผู้อื่นกระทำโดยใช้ความรุนแรงก่อนจึงตอบโต้โดยการใช้ความรุนแรง ตลอดจนเคยชินกับการใช้ความ รุนแรงระหว่างบุคคลทำให้มองว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ

2. การแก้ปัญหาความรุนแรงจากการศึกษาพบว่านักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาความรุนแรง โดย

2.1 แก้ปัญหาความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรงจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ ความรุนแรงมักจะแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยการระบายและใช้ความรุนแรงโดยการแสดงออก ถึงความรุนแรงมีการฟุ้งซ้ำของและการแก้แค้นเอาคืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการ เรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ของแบนดูรา (Bandura, 1977) ซึ่งพบว่ากระบวนการเรียนรู้พฤติกรรม ของมนุษย์มีขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนของการสังเกตเห็น 2) ขั้นตอนการจดจำ 3) ขั้นตอนการ เสริมแรง ซึ่งส่งผลให้เกิดกระบวนการตัดสินใจ ในการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

นักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีความคิดคะนองรวมถึงมีสิ่งเร้าต่าง ๆ ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความรุนแรง

2.2 แก้ไขปัญหาความรุนแรงโดยการไม่ใช้ความรุนแรง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้ความรุนแรงคิดว่าการแก้ไขความรุนแรงโดยการไม่ใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งไม่เหมาะสมควรพุดจาตี ๆ ไม่ควรใช้กำลังทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนคำนึงถึงผลกระทบที่จะได้รับเมื่อใช้ความรุนแรง เช่น การบาดเจ็บ เสียชีวิต เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาค่าการใช้ความรุนแรงให้นักเรียนเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจเพิ่มเติมในเรื่องทักษะชีวิต เช่น การสร้างความสามัคคี การปฏิบัติธรรม และการใช้ชีวิตร่วมกัน
2. การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ควรแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎระเบียบในการดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น และควรมีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมจิตใจและสุขภาพ เช่น การทำบุญตักบาตร และกีฬา เป็นต้น เพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมของนักเรียน
3. โรงเรียนควรมีการติดต่อประสานระหว่างโรงเรียนและบ้านเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นและเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องการจัดโปรแกรมในการเสริมทักษะในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยและความคิดเห็นต่อการไม่ใช้ความรุนแรงในนักเรียนอาชีวศึกษาและนักเรียนในระดับอุดมศึกษา